

ESG 3. daļa un

Kvalitātes nodrošināšanas aģentūru vērtēšana

Prof. Andrejs Rauhvargers

EQAR – the European Register of reliable QA agencies

Iekļūšana ENQA un/vai EQAR

- **Novērtējums ir viens un tas pats**
 - iekļūšanai EQAR,
 - kļūstot par ENQA biedru
- **Ekspertu grupa novērtē aģentūru, bet lēmumu pieņem ENQA birojs**
- **Piedalās 5 eksperti, ieskaitot priekšsēdētāju un sekretāru**

Dažas lietas, ko, iespējams, iedomājāties savādāk

- Nav tā, ka lēmumu nedrīkst pieņemt cita organizācija nevis kvalitātes nodrošināšanas **QA** aģentūra (piem., «akreditācijas komisija»)
- Problēmas, ja lēmumu pieņēmeja organizācija bieži lemj citādi nekā teikts rekomendācijā
- Nav tā, ka citās valstīs nav licencēšanas.

Atšķirīgi ir nosaukumi, piem. *pre-accreditation*; *pre-ante evaluation* un citi.

Pirms vizītes

- No pieteikuma līdz vizītei 12 mēneši
- Eksperti atlasīti pirms vizītes 4-6 mēneši
- Pašvērtējuma ziņojums iesniegts, eksperti sāk analizēt 8-12 nedēļas
- Ekspertu telefonkonference par analīzes rezultātiem 6-8 nedēļas
- Sekretārs izveido ziņojuma maketu un pievieno tam analīzes rezultātus 2-4 nedēļas
- Vizīte 3-4 dienas
- Ekspertu vienošanās par darbu vizītes laikā un diskusija par konstatējumiem 1 diena

ENQA 1. kritērijs

ESG.3.1. Ārējo QA pasākumu lietojums

Standarts: Ārējai QA jābalstās uz ESG 1. daļā aprakstītajiem **iekšējās QA procesiem**.

Aģentūras novērtējumam jāņem vērā tās ārējās QA procesu efektivitāti un atbilstību ESG 2.daļā aprakstītajam.

Ārējās QA darbības var ietvert novērtēšanu, pārbaudi, kvalitātes auditu, akreditāciju vai citas līdzīgas darbības

ENQA 1.kritērijs

- ***ESG 3.1, 3.3 Aģentūru darbība***

- **Standarts:**

Aģentūrām regulāri jāveic ārējās kvalitātes nodrošināšanas darbības (iestādes vai programmas līmenī).

- **Vadlīnijas:**

Kvalitātes nodrošināšanas darbības var ietvert izvērtējumu, auditu, akreditāciju u.c.

Kvalitātes nodrošināšanai jābūt vienai no **aģentūras pamatfunkcijām.**

ENQA 2. kritērijs

ESG 3.2 Aģentūras oficiālais statuss

Standarts. Aģentūrām:

- jābūt attiecīgo EAIT iestāžu oficiāli atzītām kā organizācijām, kuras atbild par ārējo kvalitātes nodrošināšanu,
- jābūt ar juridisku pamatu,
- jāatbilst visām likumdošanas prasībām, kas ir spēkā valstī, kurā šīs institūcijas darbojas.

Vadlīnija ---

ENQA 3.kritērijs

ESG 3.4 Resursi

Standarts:

- Aģentūrām jābūt atbilstošiem un proporcionāliem cilvēkresursu un finanšu resursiem,
lai tās spētu efektīvi un prasmīgi organizēt veikt ārējos QA procesus, pienācīgi nodrošinot šo procesu un procedūru izveidi.

ENQA 4.kritērijs

ESG 3.5 Misijas paziņojums

Standarts: Institūcijai jābūt skaidriem un precīzi formulētiem darba mērķiem un uzdevumiem, kas ietverti sabiedrībai pieejamā dokumentā.

Vadlīnijas: Misijas formulējumiem:

- jāapraksta aģentūras QA procesu mērķi un uzdevumi, darba dalījums ar atbilstošām augstākajā izglītībā ieinteresētajām pusēm, īpaši augstskolām, kā arī to darba kultūras un vēsturiskais konteksts.
- jāparāda, ka aģentūras galvenā darba joma ir ārējais QA process un ka tās pieeja mērķu sasniegšanai un uzdevumu izpildei ir sistēmiska.
- Bez tam jāpastāv dokumentācijai, kas parāda, kā formulētie uzdevumi iemiesojas skaidrā politikā un menedžmenta plānā.

ENQA 5. kritērijs

ESG 3.6 Neatkarības standarts: Aģentūrām jābūt neatkarīgām tādā mērā, lai tās varētu pašas atbildēt par savu darbību un secinājumus un rekomendācijas ziņojumos nevarētu ietekmēt trešās personas: augstskolas, ministrijas u.c..

Vadlīnijas: Aģentūrai jāspēj demonstrēt

- Ka tās darbības **neatkarību** no augstskolām un valdības ir **garantēta likumdošanā**
- ka metožu izstrāde un pielietošana, ekspertu izvēle, QA novērtēšanas rezultātu noteikšana notiek neatkarīgi no valdības, augstskolām un iestādēm ar politisku iespaidu
- Lai gan kvalitātes nodrošināšanas procesu gaitā notiek konsultēšanās ar atbilstošām ieinteresētajām pusēm, īpaši studentiem, par galīgo QA procesu iznākumu **nosaka vienīgi aģentūra**

ENQA 6. kritērijs (1)

ESG 3.7 Ārējās QA kritēriji un procesi

- **Standarts:** Aģentūru izmantotajiem procesiem, kritērijiem un procedūrām **jābūt iepriekš noteiktiem un pieejamiem sabiedrībai.**

Procesiem jāietver:

- QA subjekta pašnovērtējums;
- ekspertu grupas izveide, kurā iekļauts studentu pārstāvis(ji),
- veikts ārējs novērtējums un vizīte pēc aģentūras lēmuma;
- ziņojuma publicēšana, ietverot visus lēmumus, ieteikumus un citus oficiālus rezultātus;
- turpmākie pasākumi, lai pārbaudītu novērtēšanas subjekta darbības, sekojot ziņojumā ietvertajiem ieteikumiem

ENQA 6. kritērijs (2)

ESG 3.7 Aģentūru kritēriji & procesi

Vadlīnijas Aģentūras:

- ir tiesīgas izstrādāt un izmantot procesus un procedūras konkrētiem mērķiem.
- darbojas atbilstoši deklarētajiem principiem un nodrošina procesu profesionālu vadību,
- secinājumu un lēmumu konsekventu pieņemšanu arī tad, ja lēmumus pieņem no dažādiem cilvēkiem sastāvošas grupas.
- Ja aģentūra pieņem QA lēmumus vai konstatējumus, kam ir oficiālas sekas, ir tai **jāizveido apelācijas procedūra.**

ENQA 7. kritērijs (1)

ESG 3.8 Atbildības nodrošināšanas pasākumi

Standarts: Aģentūrām jāizveido pasākumi savas atbildības (*accountability*) nodrošināšanai

Šiem pasākumiem jāietver:

1. mājas lapā publicēta **politika pašas aģentūras kvalitātes** nodrošināšanai,
2. jābūt dokumentācijai, kas pierāda, ka:
 - aģentūras procesi un to rezultāti izriet no tās mērķiem un uzdevumiem;
 - aģentūra ir ieviesusi ārējo **ekspertu darbības** mehānismu, kas **novērš interešu konfliktus**;
 - aģentūrai ir drošs mehānisms **apakšuzņēmēju darbību** un to sagatavoto materiālu kvalitātes nodrošināšanai

ENQA 7. kritērijs (2)

Aģentūra izveido **savas iekšējās kvalitātes nodrošināšanas procedūras**, lai nodrošinātu savu attīstību un darba uzlabošanu, t.sk.:

- *iekšēju atgriezeniskās saites mehānismu,*
- *iekšēju analīzes mehānismu* t.i., līdzekļi reakcijai uz ieteikumiem darba uzlabošanai;
- *ārēju atgriezeniskās saites mehānismu* t.i., informācijas vākšana no ekspertiem un novērtētajām augstskolām turpmākai darba uzlabošanai,
- Obligāta regulāra **aģentūras darbības periodiska pārbaude** vismaz reizi piecos gados.

ENQA 8. kritērijs

- ***Spriedumu un apelācijas sistēmu konsekvence***
- ***Ieguldījums ENQA mērķu sasniegšanā***

Paldies par uzmanību!

